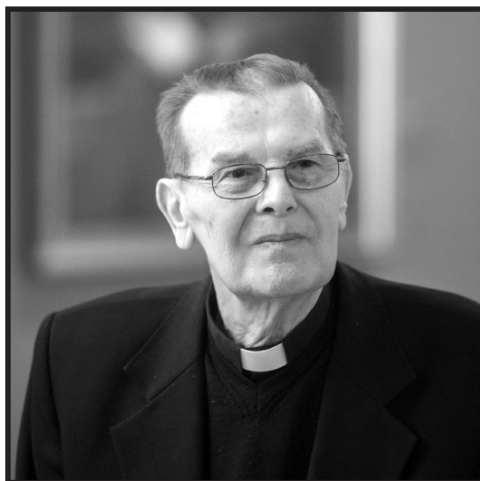

ARTUR HAMRYSZCZAK* – LUBLIN

KS. HENRYK MISZTAŁ (1936-2020)

Fot. Tomasz Koryszko/KUL

Henryk Misztal, syn Jana i Marianny z domu Anasiewicz, urodził się 10 kwietnia 1936 r. we wsi Skubicha, w parafii Konopnica, nieopodal Lublina. Pierwsze nauki pobierał w szkole podstawowej w Motyczu w latach 1943-1950. Po jej ukończeniu kontynuował edukację w Gimnazjum Biskupim i Liceum, które zostało później przekształcone w Niższe Seminarium Duchowne w Lublinie. Ze względu na politykę oświatową komunistycznych władz, H. Misztal musiał w 1954 r. zdawać egzamin maturalny jako eksternista przed państwową komisją w Korespondencyjnym LO im. Marii Arciszowej w Lublinie. Po uzyskaniu świadectwa dojrzałości wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego w Lublinie. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w latach 1954-1960 w ramach Wydziału

* Artur Hamryszczak – dr historii; adiunkt w Ośrodku Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych KUL; e-mail: artur.hamryszczak@kul.pl
<https://orcid.org/0000-0002-2578-9971>

Teologii KUL. Po ich ukończeniu przyjął w dniu 18 kwietnia 1960 r. święcenia kapłańskie z rąk biskupa ordynariusza lubelskiego Piotra Kałwy.

Pierwszą placówką duszpasterską, którą objął jako wikariusz był parafia pw. Najświętszej Maryi Panny w Tomaszowie Lubelskim. Jednak już po roku został skierowany przez władze diecezji do Lublina, w celu podjęcia studiów z prawa kanonicznego. Swoją edukację uniwersytecką dzielił z funkcją katechety młodzieży z Liceum Chemicznego przy kościele powizytkowskim w Lublinie. Studia prawnicze zwieńczył w 1964 r. po zdaniu egzaminu magisterskiego i kościelnego licencjatu oraz obronie pracy *Kościelna cenzura uprzednia ksiązek do Soboru Trydenckiego*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. Jan Nowicki.

Następnie ks. H. Misztal podjął pracę w Kurii Biskupiej w Lublinie. W latach 1964-1976 pełnił funkcję notariusza kancelarii kurii. W latach 1970-1981 był również sędzią Sądu Biskupiego w Lublinie oraz wizytatorem diecezjalnym (1978-1982).

W celu poznania zagadnień związanych z prowadzeniem kancelarii i archiwów kościelnych odbył w 1967 r. praktyczny kurs organizowany przez Ośrodek Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych.

Ks. H. Misztal nie poprzestał jednak na pracy administracyjnej w kurii, lecz prowadził nadal badania naukowe, przygotowując rozprawę doktorską *Cenzura uprzednia pism i druków w Kościele Zachodnim. Studium historyczno-prawne*, pod kierunkiem ks. prof. Aleksego Petraniego. Publiczna obrona miała miejsce na Wydziale Prawa Kanonicznego KUL w dnia 8 czerwca 1968 r. Od dnia 1 października 1969 r. ks. dr Henryk Misztal podjął pracę na Wydziale Prawa Kanonicznego KUL, początkowo na stanowisku starszego asystenta, a następnie adiunkta w Międzywydziałowym Zakładzie Ustroju i Prawa PRL, kierowanym przez prof. dra hab. Wita Klonowieckiego. Po decyzji władz państwowych o likwidacji Zakładu, podjął pracę na stanowisku starszego wykładowcy w nowej Katedrze Prawa Wyznaniowego, z dodatkowymi zajęciami na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej KUL.

W dniu 26 kwietnia 1979 r. uzyskał habilitację na podstawie rozprawy „*Causae historicae*” w *postępowaniu beatyfikacyjnym i kanonizacyjnym*. Stopień ten pozwolił mu na objęcie kierownictwa Katedry Prawa Wyznaniowego (od jesieni 1980 r.); od 1984 r. był jednocześnie kuratorem Katedry Prawa Kanonizacyjnego.

Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego ks. H. Misztal uzyskał 22 kwietnia 1986 r., po przedstawieniu dorobku i opracowania *Biegli w postępowaniu beatyfikacyjnym i kanonizacyjnym*. Pracę naukową łączył z pełnieniem funkcji Prodziekana (1983-1987), a następnie Dziekana Wydziału Prawa Kanonicznego i Nauk Prawnych KUL (1987-1989). W dniu 2 maja 1992 r. Senat Akademicki KUL powołał ks. Henryka Misztala na stanowisko profesora zwyczajnego. Pracę na uniwersytecie ks. H. Misztal zakończył w 2001 r., przechodząc na emeryturę.

Dorobek naukowy ks. prof. Henryka Misztala liczy prawie 500 publikacji, w tym 42 książki. Jego zainteresowania badawcze dotyczyły spraw kanonizacyjnych i ich procedur. Ks. H. Misztal wniósł znaczący wkład w rozwój polskiej kanonistyki, szczególnie prawa kanonizacyjnego, oraz nauk prawnych w zakresie prawa wyznaniowego Wypromował 32 doktorów i 176 magistrów.

Ks. prof. H. Misztal był członkiem międzynarodowych i krajowych organizacji naukowych: Consociatio Internationalis Studio Iuris Canonici Promovendo, Towarzystwa Naukowego KUL, Towarzystwa Przyjaciół KUL, Stowarzyszenia Kanonistów Polskich, Stowarzyszenia Absolwentów Wydziału Prawa KUL, Sekcji Prawniczej Oddziału PAN w Lublinie, Lubelskiego Towarzystwa Naukowego oraz Polskiego Towarzystwa Prawa Wyznaniowego.

Ks. H. Misztal był członkiem Rady Naukowej następujących periodyków: „Soter”, „Roczniki Nauk Prawnych”, „Review of Comparative Law”, „Studia Prawnicze KUL”, „Przegląd Prawa Wyznaniowego” oraz „Dizionario generale di diritto canonico”.

Ks. H. Misztal został kilkakrotnie nagrodzony przez Rektora KUL za pracę naukową. W 1981 r. otrzymał wyróżnienie za pracę habilitacyjną, w 1999 r. za oryginalne i twórcze osiągnięcia naukowe oraz kształcenie kadr naukowych, w 2001 r. za wydanie pracy w języku włoskim *Le cause di canonizzazione. Storia e procedura*, Libreria Editrice Vaticana oraz w 2007 r. Medalem za Zasługi dla KUL.

Był również nagradzany przez władze państwowe. W 2000 r. Prezydent RP odznaczył go Kawalerskim Krzyżem Zasługi „Polonia Restituta”, w 2009 r. Złotym Medalem za długoletnią służbę oraz w 2006 r. Medalem Komisji Edukacji Narodowej. W 2004 r. otrzymał Złoty Medal „American Bibliographical Institute” United States of America. Był również odznaczony „Medalem 700-lecia lokacji Konopnicy” oraz „Medalem 700-lecia Miasta Lublin”.

Ks. H. Misztal działał również na niwie archiwalnej. Dzięki licznym kwereodom naukowym w zagranicznych archiwach kościelnych (głównie watykańskich) poznał specyfikę tych instytucji oraz funkcjonowanie kancelarii kościelnych. Wykorzystując jego wiedzę i doświadczenie, lubelskie władze diecezjalne mianowały go początkowo archiwariuszem kurii (1974-1976), by w 1976 r. powierzyć mu funkcję dyrektora Archiwum (Archi)diecezjalnego Lubelskiego. Stanowisko to pełnił do 2001 r. W związku z powierzeniem mu tego urzędu, został wyznaczony również do wizytacji archiwów parafialnych (1978-2001) co umożliwiała mu koncentrację wybranych akt w archiwum diecezjalnym i poznanie najważniejszych problemów narastającej dokumentacji aktowej w kancelariach parafialnych. Swoimi spostrzeżeniami i doświadczeniem dzielił się na konferencjach archiwalnych organizowanych przez Ośrodek Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych. W 1984 r. podczas sesji *Archiwa diecezjalne w Polsce w powojennym czterdziestoleciu (1945-1985)*, przedstawił historię, zasób i plany działalności na przyszłość, kierowanego przez siebie archiwum w referacie *Archiwum Diecezjalne Lubelskie*. Podczas wspomnianej sesji, w której brali udział kierownicy archiwów diecezjalnych, poproszono go o sporządzenie pisemnej ekspertyzy dotyczącej archiwaliów kościelnych w świetle Ustawy o Narodowym Zasobie Archiwalnym z 1983 r. Natomiast w 2000 r. podczas konferencji ABMK *Problemy archiwów parafialnych i klasztornych*, ks. H. Misztal wygłosił referat: *Sytuacja prawna archiwum parafialnego*.

Kolejnym polem jego działalności było przygotowywanie i prowadzenie procesów beatyfikacyjnych. Ks. H. Misztal doprowadził do beatyfikacji min. siedmiu

polskich męczenników z diecezji lubelskiej w gronie 108 męczenników II wojny światowej.

Wyrazem uznania ze strony władz kościelnych za jego pracę, były nadawane mu tytuły i godności. W 1992 r. ks. H. Misztal został kanonikiem gremialnym Kapituły Archikatedralnej Lubelskiej, a w 1996 r. został obdarzony godnością kapelana honorowego Ojca Świętego Jana Pawła II.

Ks. prof. H. Misztal zmarł 28 października 2020 r. Msza św. pogrzebowa została odprawiona 31 października w kościele parafialnym pw. Matki Bożej Anielskiej w Motyczu. Po niej ciało kanonisty spoczęło na cmentarzu parafialnym w Motyczu.

REFERENCES / BIBLIOGRAFIA

Misztal Henryk, *Archiwum Diecezjalne Lubelskie*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 53 (1986) s. 67-69.

Kania Janusz, *Konferencja dyrektorów archiwów diecezjalnych przeprowadzona w Lublinie 27-28 XI 1984 r.*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 53 (1986) s. 35-40.

Misztal Henryk, Sytuacja prawna archiwum parafialnego, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 75 (2001) s. 77-90.

https://www.kul.pl/ks-prof-dr-hab-henryk-misztal,art_1099.html

Misztal Henryk, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, red. E. Gigilewicz, Lublin 2018, s. 63.

Piotr Stanisław - Laudacja z okazji uroczystości odnowienia doktoratu ks. prof. Henryka Misztala https://www.kul.pl/odnowienie-doktoratu-ks-prof-h-misztala,art_83486.html (dostęp: 10.12.2020)

Wiesław Bar - Opinia w sprawie odnowienia doktoratu ks. prof. dra hab. Henryka Misztala

https://www.kul.pl/odnowienie-doktoratu-ks-prof-h-misztala,art_83486.html (dostęp: 10.12.2020)

Słowa kluczowe: ks. Henryk Misztal; prawo kanoniczne; archiwum archidiecezjalne w Lublinie, archiwa kościelne

Keywords: ks. Henryk Misztal; The canonic law; Archdiocesan Archives in Lublin; church archives